

LES 0

Uitspraak

Medeklinkers en klinkers worden in het Latijn voor het merendeel niet anders uitgesproken dan in het Nederlands.

De belangrijkste uitzonderingen zijn:

c wordt óók voor **i** en **e** altijd uitgesproken als **k**. In een gesprek tussen Nederlanders over de beroemde Romeinse redenaar Cicero zegt men Siesero, maar komt men zijn naam tegen in een Latijnse tekst, dan zegt men Kikero.

u wordt uitgesproken als **oe** in het Nederlandse boek. De wapenspreuk van de provincie Zeeland luidt Luctor et emergo, door Nederlanders doorgaans uitgesproken als luktur et emercho, maar in een Latijnse context zegge men loektor et emergo, waarbij de **g** in emergo wordt uitgesproken als de **g** in het Franse garçon.

t wordt altijd, óók voor **e** en **i** uitgesproken als **t**. De sociëit Amicitia noemt men in de dagelijkse omgang ammietsieja. In een Latijnse context zegge men amikitia.

s wordt altijd uitgesproken als **s** en nooit als **z**. Juristen spreken causa (oorzaak) uit als kouza, maar in een Latijnse context zegge men kausa.

ae wordt uitgesproken als **ai**. De bekende Romeinse veldheer Caesar noemen wij Sezar, maar in een Latijnse context zegge men Kaisar.

oe wordt uitgesproken als **oi**. De onfortuinlijke Lydische koning Croesus noemen wij Kreuzus, maar in een Latijnse context zegge men Kroisoës.

g voor **i** blijft **g** van garçon niet dzj als in gigolo.

magnus klinkt in de kerk als manjoes, latinisten zeggen magnoes, waarbij de **g** nog steeds klinkt als de **g** van garçon.

Lastiger dan deze simpele uitspraakregels is het gesteld met de klemtoon. In woorden van twee lettergrepen valt de klemtoon altijd op de voorlaatste lettergreep, de paenultima. Als een woord meer dan twee lettergrepen heeft valt de klemtoon op de voorlaatste lettergreep als die lang is, maar als de voorlaatste lettergreep kort is valt de klemtoon op de voor-voorlaatste lettergreep, de antepaenultima. Of een lettergreep lang is, kun je vaak, maar helaas niet altijd, zien. Lang is een lettergreep waarin een lange klinker of tweeklank staat. Als een klinker wordt gevolgd door twee medeklinkers geldt de betreffende lettergreep als lang, ongeacht de lengte van de klinker. In dit leerboek wordt althans in de grammaticale paradigma's en de vocabularia aangegeven of de klinker in de voorlaatste lettergreep lang is of kort, doorgaans alleen daar waar voor beginnende latinisten twijfel kan bestaan. Hollanders zijn geneigd om *órion* te zeggen en *aquíla*. Correct is *oríon* en *áquila*. Om dat te verduidelijken staan deze woorden in het vocabularium als *oríon* en *aquila*.
